

Vastine oikaisuvaatimukseen / Suunnittelupäällikön päätös § 100/2025, Jalkakäytävän muuttaminen yhdistetyksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi, Itkonniemenkatu, Itkonniemi

Kaupunkirakennelautakunta 20.08.2025

5428/08.00.00/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

suunnitteluinsinööri Juha Karppinen, puh. 044 718 5070

kaupungininsinööri Ismo Heikkinen, puh. 044 718 5656

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

apulaiskaupunginjohtaja KYP Jari Kyllönen

Kaupunkirakennelautakunnalle esitetään, että nykyinen Itkonniemenkadulla ajoradasta reunakivellä erotettu 2,5...3,0 metriä leveä jalkakäytävä muutetaan yhdistetyksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi aiemman päätöksen mukaisesti. Katutilan jäsentelyä tullaan tarkastelemaan tarkemmin alueen maankäytön kehittämistyön yhteydessä.

Päätös

Selostus

Kaupunkirakennelautakunnalle toimitettiin 9.7.2025 oikaisuvaatimus viranhaltijapäätöstä (23.6.2025, Liikenneasiat § 100/2025) ”Jalkakäytävän muuttaminen yhdistetyksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi, Itkonniemenkatu, Itkonniemi” koskien. Päätös koski nykyistä jalkakäytävää välillä Sotilaspojankatu-Virtasalmenkatu. Polkupyöräilijän tulee kyseisellä liittymävälillä ajaa nykytilassa ajoradalla. Katuympäristössä ei kuitenkaan tapahdu mitään sellaista muutosta, mikä luontevasti ohjaisi polkupyöräilijän siirtymään aiemmin käyttämältään erotellulta väylältä ajoradalle. Ajorata on leveä ja kadulla on raskasta liikennettä, minkä vuoksi pyöräilijän kokema turvallisuus todennäköisesti myös ohjaa jatkamaan jalkakäytävää pitkin, vaikka liikennemerkit eivät sitä sallikaan. Tästä syystä, nykyiset katujärjestelyt huomioiden turvallisimmaksi ja luontevimmaksi ratkaisuksi katsottiin polkupyöräilyn salliminen jalankulkijoiden kanssa samassa tilassa.

Oikaisuvaatimuksessa vaadittiin kyseisen viranhaltijapäätöksen tarkistamista välillä Sotilaspojankatu - Koljonvirkankatu, perusteluna liikenneturvallisuus. Vaatimuksessa on esitetty 1,25 metriä leveän pyöräkaistan järjestämistä jalkakäytävän viereen, jolla voitaisiin parantaa liikenneturvallisuutta.

Oikaisuvaatimuksessa tuotiin esille, että katualueen rajalla kasvava ja osittain katualueelle levittäytyvä kasvillisuus sekä tontin rajalla olevat aitarakenteet kaventavat väylällä liikkuvien tilaa entisestään. Lisäksi todettiin, että jalkakäytävän kapeus on jo nykytilassa aiheuttanut läheltä piti-tilanteita jalkakäytävällä pyöräilevistä ja sähköpotkulautailijoista johtuen.

Huomiona tuotiin myös esille, että kyseisen katuvälin jyrkkä pituuskaltevuus kasvattaa jalkakäytävällä pyöräilevien vauhdin helposti vaarallisen lujaksi suhteessa jalkakäytävällä liikkuviin kävelijöihin.

Jalkakäytävä on oikaisuvaatimuksessa ja aiemmassa päätöksessä todetulla tavalla suunnitteluohjeisiin nähden kapea muutettavaksi yhdistetyksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi. Ajoradasta reunakivellä erotetun nykyisen jalkakäytävän leveys on noin 2,5...3,0 metriä, kun yhdistetyn pyörätien ja jalkakäytävän suunnitteluohjeen mukainen vähimmäisleveys on 3,0 metriä. Polkupyöräilyn siirtoa yhdistetyksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi muutettavalle väylälle puoltaa tässä polkupyörällä liikkuvien liikenneturvallisuus. Polkupyöräilijöiden tulee suhteuttaa oma liikkumisensa vallitsevien olosuhteiden mukaan ja annettava ajettaessa jalankulkijalle turvallinen tiellä (Laki 729/2018 § 29).

Itkonniemenkatu on joukkoliikennettä palveleva katu. Lisäksi kadulla liikkuu myös muuta raskasta liikennettä erityisesti välillä Kullervonkatu - Malminkatu. Itkonniemenkadun ajorata on noin 8,0 metriä leveä ja kadun nopeusrajoitus on 40 km/h. Oikaisuvaatimuksessa mainitun pyöräkaistan toteuttaminen ajoradalle olisi varsin hyvä ja järkevä tapa jäsentää liikennettä ja parantaa samalla alueen liikenneturvallisuutta. Nykyisen ajoradan leveys ei kuitenkaan salli yksisuuntaisen pyöräkaistan toteuttamista ajoradan molemmin puolin ilman, että paikallisliikenneliiton suunnitteluohjeiden mukaisesta ajoradan leveydestä reunavarat huomioiden tingitään. Suunnitteluohjeen mukaisesti "ajoradan poikkileikkauksen suositeltava leveys on vähintään 7,0 m kaksisuuntaisella linja-autoliikenteen kadulla." Aikaisemmin suorilla osuuksilla on voitu harkita myös 6,5 metrin leveyttä, mutta siihenkään ei päästä ilman, että kadulla tehtäisiin merkittävämpiä rakenteellisia muutoksia. Pyöräkaistan minimileveys paikallisreitillä on 1,25 metriä, joka kaksipuolisena toteutettuna tarkoittaisi ajoradan leveyden kapenemista 8,0 metristä 5,5 metriin. Voidaan todeta, että suunnittelunormeihin nähden ajoradan leveys ei tällöin riitä joukkoliikennettä ja muuta raskasta liikennettä ajatellen.

Tässä rakenteelliset muutokset voisivat käytännössä tarkoittaa reunakivilinjan muutostöitä kyseisellä noin 460 metrin matkalla. Katutilan poikkileikkaukseksi voitaisiin pohtia: jalkakäytävä 2,0 metriä, ajorata 6,5 metriä ja pyöräkaistojen yhteisleveys 2,5 metriä; yhteensä 11,0 metriä. Katualueen leveys on esityksessä olevalla osalla 15...20 metriä ja mahdollisuuksia katutilan uudelleenjäsentelylle on. Kustannuksina arvioituna pelkän reunakivilinjan muutoksen ja vähäisempien asfaltointitöiden hinnaksi muodostuisi noin 30 000...35 000 euroa (alv. 0 %) ilman työmaan perustamisesta aiheutuvia kustannuksia. Kustannus ei tarpeeseen ja hyötyyn nähden ole välttämättä kovinkaan suuri, mutta on huomattava, että kohteessa on tunnistettu sen kytkeytyminen laajempaan alueen kehittämiskokonaisuuteen (keskeisen kaupunkialueen kehittämishanke, alueen yleiskaavoitus) ja nykyisten rakenteiden saneeraustarpeisiin, minkä vuoksi suurempia rakentamistöitä ei ole tässä vaiheessa katsottu järkeväksi alkaa toteuttamaan. Näin ollen on arvioitu, että jalkakäytävän muuttaminen liikennemerkein yhdistetyksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi on tässä vaiheessa vaihtoehtona parempi, ja polkupyöräliikenne ohjataan jalankulun kanssa samaan tilaan pois raskasta liikennettä sisältävältä sekaliikenneväylältä.

Kuten oikaisuvaatimuksessakin tuotiin esille, tapahtuu jalkakäytävällä ajamista tälläkin hetkellä liikennemerkeistä huolimatta.

Väylän käyttötarkoituksen korostaminen esimerkiksi tiemerkinnoin olisi yksi vaihtoehto pyrkiä ohjaamaan pyöräilijöitä ajoradalle, mutta koska siirtymää ajoradan reunaan ei ole rakenteellisesti tehty sujuvaksi ja turvalliseksi, on arvioitu olevan todennäköistä, että pyöräilijät jatkavat risteyksen ylitettyään suoraviivaisesti jalkakäytävällä erityisesti siinä tapauksessa, jos jalankulkuliikennettä väylällä ei ole tai sitä on hyvin vähän.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö § 31.

Vaikutusten arviointi

Ratkaisulla voi olla jalankulkijoiden ja erityisryhmien liikkumisturvallisuutta heikentävä vaikutus, joskin liikenneturvallisuuden näkökulmasta tilanteen voidaan arvioida säilyvän nykyisen mukaisena. Polkupyöräilijät käyttävät jalkakäytävää pyörätienä jo nykyisin, vaikka se ei tieliikennelain mukaisesti olekaan sallittua. Pyöräilijöillä on liikenteessä ajoneuvon kuljettajina vastuu toimia muun liikenteen edellyttämällä tavalla ja jalankulkijalle tulisi antaa turvallinen tila. Vaikkakin on totta, että polkupyöräilijä voi aiheuttaa vakavaa vaaraa jalankulkijoille, myös ajorata mahdollistaa helposti ajonopeuksien kasvattamisen. Kadulla liikennöi raskasta liikennettä ja massaero moottoriajoneuvojen ja polkupyöräilijöiden välillä on huomattava. Tämän vuoksi pyöräliikenteen siirtäminen sekaliikenneväylälle ei nykyisessä katuympäristössä ole turvallinen ratkaisu. Katutila vaatisi rakenteellisia muutoksia sekä sujuvien, turvallisten ja nykyaikaisten järjestelyjen suunnittelua, joita ei kuitenkaan kustannukset ja alueen muut saneeraustarpeet huomioiden ole katsottu olevan järkevää toteuttaa ennen laajemman maankäytön suunnittelun etenemistä.

Liitteet 5428/2025 Oikaisuvaatimus / Jalkakäytävän muuttaminen yhdistetyksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi, Itkonniemenkatu, Itkonniemi